

СЕКЦІЯ 3
ФОРМУВАННЯ ГУМАНІТАРНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ ЯК
НЕВІДЕМНОЇ СКЛАДОВОЇ ПРОФЕСІЙНОГО І МОРАЛЬНОГО
СТАНОВЛЕННЯ ФАХІВЦІВ НАФТОГАЗОВОГО ПРОФІЛЮ

УДК 371.31:62

Л. З. Андрусів,
кандидат філософських, доцент
кафедри філософії

ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДНОЇ КУЛЬТУРИ ІНЖЕНЕРІВ
НАФТОГАЗОВОЇ ГАЛУЗІ

Актуальність дослідження обраної тематики зумовлена нівеляцією багатьох культурних норм, цінностей у сучасному пострадянському суспільстві, яке просякнуте пошуком матеріального збагачення і технократичними ідеями. Важливою галуззю у суспільно-науковому житті є інженерія, галузі технічного спрямування. За останні десять років в Україні відбулось багато трансформацій, змін в сфері освіти. Дедалі менша увага до гуманітарного циклу наук, гуманітарної освіти серед технічних закладів простежується як одна із провідних тенденцій. Приміром, у ленінсько-марксистській ідеології в культурі та освіті гуманітарні дисципліни, зокрема філософія, посідали чи не одне із провідних місць, проте були інструментом ідеології. Філософія, соціологія як світоглядні дисципліни під різними оправданнями стають дедалі меншими за кількістю годин та простішими за формою контролю курсами у вищих навчальних закладах.

Соціалізація, яка відбувається протягом всього життя, включає в себе не тільки засвоєння, відтворення різноманітних норм культури, принципів поведінки, але й вміння творити їх в межах своєї галузі, сфери. Таким чином, гуманітарні науки, предметом, яких є людина і все, що нею створене, стають основним компонентом у формуванні особистісної культури, ключовим рушієм будь-якого розвитку, де наріжним принципом є людиновимірність, людяність.

Під терміном *світоглядна культура особистості* ми розуміємо різновид культури, яка відображає рівень засвоєння та відтворення духовних і матеріальних цінностей, соціокультурних норм у процесі соціалізації індивіда, який стає власне особистістю. Ю. О. Хайрулліна під світоглядною культурою розуміє інтеграцію двох складових – світоглядної та культурологічної [4, с. 45]. Культура виступає як процес самореалізації особистості, розкриття її творчого потенціалу. Тобто світоглядну культуру особистості можна трактувати як певну життєдіяльність особистості у просторі визначеного буття, яка також творить його і самовизначається.

Проблема формування світоглядної культури порушена в працях В. П. Андрущенка, Л. І. Божович, А. Валлона, Л. С. Виготського, Л. В. Губернського, Г. С. Залеського, І. А. Зязюн, М. С. Кагана, І. С. Кона, В. Г. Кременя, О. М. Леонтьєва, Ж. Піаже, С. Л. Рубінштейна, В. І. Шинкарука, П. Р. Чамати та ін.

Визначальним компонентом формування світоглядної культури особистості є культуротворча діяльність людини у конкретних ситуаціях життя. Культуротворення можна визначити як спосіб збереження ідентичності особистості за допомогою засвоєння різноманітних культурних смислів тощо, «це тотожний особовому саморозвитку процес перетворення власного життя на буття-в-культурі» [1, 150]. В. А. Федь вважає, що «культуротворче буття являє собою духовну динаміку творчого смислоутворення (креації, негації, афірмації та акцепції) як процесу вироблення ціннісного світу культури та усвідомлення себе й культури в просторово-часовому вимірі» [3, 91]. Культуротворчій діяльності притаманні: 1) вихід поза рамки буденного сценарію; 2) креативність; 3) спонтанність у різних життєвих ситуаціях. Культуротворча діяльність може бути представлена різними видами людської діяльності від задоволення основних потреб до пошуків особистісного самоутвердження. Результатами культуротворення є нові цінності, традиції, мистецтво, техніка, наука, релігія тощо.

Інженерна професія, яка є однією із найбільш висококваліфікованих, вимагає від сучасного фахівця оволодіння основними елементами культуротворчості. Адже крім знань техніки, технологій, економіки та організації виробництва, відповідних методів, вимогами до сучасного інженера є: здатність і готовність до творчого вирішення нестандартних ситуацій; прагнення до постійного самовдосконалення; висока комунікаційна готовність; професійна креативність та етика. Комплекс гуманітарних дисциплін власне спрямований на: 1) засвоєння основних культурних надбань людства в різних галузях знання; 2) ознайомлення з різними моделями мислення видатних особистостей; 3) формування своєї думки через аналіз, узагальнення, порівняння; 4) формування навичок використання філософської методології, рефлексивної культури. Саме усвідомлення загальнолюдських цінностей забезпечує мотивацію діяльності, поведінки, орієнтацію в суспільстві, формує прагнення до досягнення певних цілей відповідно до суспільних норм й навіть сприяє саморегуляції емоційних стресових переживань особистості [2, с. 32-33].

Світоглядна культура майбутнього інженера залежить також від індивідуальної активності індивіда, його особистісної рефлексії, ставлення до життя, комплексу психологічних та вольових якостей. Проте вплив на вищезазначені аспекти світоглядної культури у вищій має комплекс гуманітарних дисциплін, зокрема філософія, соціологія, психологія тощо.

Перспективами подальших розвідок є дослідження категорії *цінність* у процесі формування світоглядної культури інженера.

Література:

1. Герасимович Г. Культуротворча сутність людини як соціальної істоти / Г. Герасимович // Вісник Львівського університету. Серія філософські науки; відп. ред. В. Мельник. – Львів, 2010. – Випуск 13. – С. 149-155.
2. Сущенко А. Гуманізація педагогічної діяльності як інноваційний процес / А. Сущенко // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки : зб. наук. праць. – К. ; Запоріжжя : Запорізький обласн. ін-т післядипломної освіти, 2003. – Вип. 29. – С. 32-39.

3. Федь В. А. Методологічні підходи до аналізу категорій «культуротворчість» та «культуротворче буття» / В. А. Федь // Мультиверсум: філософський альманах: збірник наукових праць; відп. ед.. В.В. Лях. – К., 2008. – Випуск 67. – С. 89-98.

4. Хайрулліна Ю.О. Світоглядна культура особистості: структурно-функціональний аналіз : монографія / Ю. О. Хайрулліна. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. – 235 с.

УДК 351/354

О. В. Білоцький,
кандидат юридичних наук, доцент кафедри
соціальних комунікацій та права;

Ю. І. Микуляк,
інженер I категорії,
кафедри публічного управління та адміністрування

ДЕРЖАВНА КАДРОВА ПОЛІТИКА У ГАЛУЗІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ

Ефективна кадрова політика держави загалом і, зокрема, в системі державної служби є запорукою успішного розвитку будь-якої держави, один із чинників досягнення позитивних наслідків реформ. Тільки добре підготовлені кадри, які володіють сучасними знаннями, вміннями та навичками управління здатні забезпечити втілення нововведень, досягти поставлених цілей, працювати над формуванням ефективної системи публічного управління, вирішувати нагальні проблеми, які постають перед суспільством [4].

В Україні проводиться широкомасштабна адміністративна реформа, невід'ємною складовою якої є реформування системи публічної служби, а саме: вдосконалення кадрового потенціалу, створення оновленого, потужного і дієздатного державного апарату, становлення професійної, політично нейтральної та авторитетної публічної служби.

Кадрова політика у сфері державної служби – це сукупність принципів, методів, підходів, засобів організаційного впливу, пов'язаних з формуванням, відтворенням, розвитком та використанням персоналу державної служби, створенням відповідних умов для проходження його службової кар'єри [1,12].

Основними напрямами кадрової політики в сфері державної служби є визначення основних цілей, завдань та принципів функціонування інституту державної служби, забезпечення ефективної роботи всіх державних органів відповідно до їх компетенції.

Ефективна кадрова політика має бути спрямована на досягнення таких цілей:

- прогнозування і планування потреби в кадрах (кількісне і якісне забезпечення організації кадрами);
- підбір та розстановку, тобто раціональне використання кадрів;